

Handläggare
Linnéa Lundbäck
Telefon: 08-50810063

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2023-06-15

Medborgarförslag om gemenskapsplats för lagning, byten och utlåning

Svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har mottagit ett medborgarförslag om att inrätta en gemenskapsplats med hållbarhetsinriktning. Medborgarförslaget tar utgångspunkt i FN:s globala mål om hållbar konsumtion och produktion samt EU-kommissionens handlingsplan om cirkulär ekonomi. Initialt föreslås att stadsdelsförvaltningen upprättar en gemenskapsplats som till en början har en ekologiskt och socialt hållbar mötesplats för utlåningsverksamhet, för att senare kunna utökas med utbildningsfunktioner.

Förvaltningen ser positivt på medborgarförslaget och ser samtidigt att många delar av det som föreslås redan erbjuds på Östermalm idag. Att i linje med medborgarförslaget upprätta en (1) gemenskapsplats som samlar alla de tio punkter som förslaget innefattar skulle kräva stora personella och ekonomiska resurser. Förvaltningens bedömning är att ett inrättande av en helt ny gemenskapsplats därför inte kan prioriteras i närtid.

Stadsdelsnämnden har, genom verksamhetsplan 2023, uppdragit åt förvaltningen att utreda förutsättningarna för att öppna ett fritidsbibliotek för utlåning av sport- och friluftsutrustning. Det anser förvaltningen är ett bra första steg i att se över möjligheterna för en verksamhet som har återbruk i fokus.

Inom staden har Stockholm Vatten och Avfall ett uttalat uppdrag att etablera och driva återbruk i alla delar av staden. Förvaltningen

kommer därför att översända medborgarförslaget till Stockholm Vatten och Avfall för kännedom.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Bakgrund

I maj inkom ett medborgarförslag till Östermalms stadsdelsnämnd om att införa en gemenskapsplats med hållbarhetsinriktning. Vid nämndens sammanträde den 25 maj 2023 beslutade nämnden att överlämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Medborgarförslaget

Medborgarförslaget tar utgångspunkt i FN:s globala mål om hållbar konsumtion och produktion samt EU-kommissionens handlingsplan om cirkulär ekonomi. Det beskrivs i förslaget hur det idag är ett problem att vi människor konsumerar mer än vad vår planet klarar av och att det ur ett socialt perspektiv finns ett utanförskap och en brist på delaktighet i samhället. Alla människor har inte möjlighet att äga allting som ibland behövs, bland annat på grund av brist på pengar, förvaringsmöjligheter eller kunskap.

Det föreslås att en så kallad gemenskapsplats med hållbarhetsinriktning upprättas inom kommunen. Idén är att det ska vara en social och inkluderande mötesplats där människor ges möjlighet att få låna och använda utrusning oavsett ekonomiska förutsättningar. Likt ett bibliotek ska platsen tillgängliggöra samhällsfunktioner som främjar bland annat integration, kunskap och lokal gemenskap.

Det primära syftet är att skapa ett hållbart konsumtionsmönster, men tanken är också att människor i olika åldrar och med olika bakgrund ska kunna mötas för att utbyta erfarenheter, umgås, ta del av utbildning och kunskap. Det föreslås att gemenskapsplatsen ska ligga centralt i staden och inte alltför långt ifrån andra samhällsfunktioner. Initialt föreslås att stadsdelsförvaltningen upprättar en gemenskapsplats som till en början har en ekologiskt och socialt hållbar mötesplats för utlåningsverksamhet, för att senare kunna utökas med utbildningsfunktioner.

Gemenskapsplatsen föreslås innehålla:

1. Ge- och ta-bord
2. Verkstäder, snickare, sömnad, cykel- och digital verkstad
3. Lån av verktyg
4. Fritidsbank
5. Leksaksbyte

6. Digitala verktyg
7. Kläd- och leksaksbytdagar
8. Lokal för utbildning
9. Cykla fram energi/i kombination med sportaktiviteter
10. Mottagning/utrymmesplats i lokalen för externt material och donationer

I medborgarförslaget lyfts Återbruket Skärholmen fram som ett gott exempel att inspireras av. Återbruket Skärholmen drivs av Stockholm Vatten och Avfall och har flera av de funktioner som föreslås i medborgarförslaget.

Stockholms stads budget 2023

I Stockholms stads budget 2023 beskrivs det att Stockholms stad och stockholmarna orsakar stora utsläpp av koldioxid i andra delar av världen genom sin konsumtion. Staden ska ha som mål att halvera konsumtionsutsläppen till år 2030 och inom ramen för stadens rådighet vidta åtgärder för att nå målet. Vidare beskrivs att för att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 måste Stockholms ekonomi gå från att vara linjär till cirkulär. Stockholms avfallshantering ska därför vara kretsloppsanpassad och cirkulär. Det ska vara enkelt för alla stockholmare att återbruka och återvinna. För att stödja omställningen till ett cirkulärt samhälle ska staden stödja, etablera och driva återbruk i alla delar av staden.

För att uppfylla de uppsatta målen har stadens nämnder och bolag uppdrag i linje med dessa. Stockholm Vatten och Avfall har exempelvis fått i uppdrag att verka för att skapa förutsättningar för ökat återbruk samt etablera och driva återbruk i alla delar av staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av specialistenheten på administrativa avdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på medborgarförslaget. Förslaget tar utgångspunkt i FN:s globala mål om hållbar konsumtion och produktion samt EU-kommissionens handlingsplan om cirkulär ekonomi. Detta går i linje med stadens och stadsdelsnämndens uppdrag att ha klimatsmarta verksamheter och att bidra till en cirkulär ekonomi.

Att i linje med medborgarförslaget upprätta en (1) gemenskapsplats som samlar alla de tio punkter som förslaget innefattar skulle kräva stora personella och ekonomiska resurser. Förvaltningens bedömning är att ett inrättande av en helt ny gemenskapsplats därför inte kan prioriteras i närtid.

I dagsläget erbjuder dock nämnden inom ramen för befintliga verksamheter flera av de saker som föreslås i medborgarförslaget, däribland ge- och ta-bord (hyllor) på vissa av nämndens förskolor och snickeri för barn som finns i parklekarna i Humlegården, Tessinparken och Gustav Adolfsparken där barnen under handledning får prova på att bygga och måla. I parklekarna har även klädbytdagar för barnkläder arrangerats tidigare, och stöd i digitala verktyg erbjuds av IT-pedagogerna som riktar sig till seniorer. Även virk- och stickcafé erbjuds på vissa av nämndens träffpunkter för seniorer.

Stadsdelsnämnden fördelar även föreningsstöd i syfte att uppmuntra och stödja stadsdelsområdets invånare att i organiserade former påverka och engagera sig ideellt, i enlighet med de lokala reglerna för föreningsstöd på Östermalm. Stödet har 2023 bland annat fördelats till föreningar som i sin tur upplåter samlingslokaler. På Östermalm finns föreningarna Folkkulturcentrum/Hjorthagens kulturhus och Frihamnens Kulturförening. Frihamnens Kulturförening har exempelvis som ändamål att ta initiativ till och utveckla projekt inom ramen för kulturhuset Blivande och Frihamnstorget. I detta ingår projekt som syftar till att bygga infrastruktur för kreativt skapande, samla engagemang för samhällsfrågor, skapa mötesplatser, deltagarkultur och jobba med konstprojekt och utvecklingsfrågor inom kultur och stadsutveckling.

Stadsdelsnämnden har därutöver, genom verksamhetsplan 2023, uppdragit åt förvaltningen att utreda förutsättningarna för att öppna ett fritidsbibliotek för utlåning av sport- och friluftsutrustning.

Inom Östermalms stadsdelsområde finns även ”Återbruket i Roslagstull” som drivs av Stockholm Vatten och Avfall där privatpersoner kan lämna sitt avfall för återbruk eller återvinning. Där finns också möjlighet att låna en lastcykel för transport. Utöver Återbruket i Roslagstull driver Stockholm Vatten och Avfall ett så kallat ”Pop-up återbruk” som invånare på Östermalm kan besöka under fyra helger per år, antingen på Storängstorget eller vid Karlaplan. På pop-upen kan privatpersoner lämna farligt avfall och grovavfall för återbruk eller återvinning. Det går även att ta saker som någon annan har lämnat och låna en lastcykel för transport.

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till medborgarförslaget och ser att många delar av det som föreslås redan erbjuds på Östermalm idag. Förvaltningen ser också att uppdraget att utreda förutsättningarna för att öppna ett fritidsbibliotek för utlåning av sport- och fritidsutrustning är ett bra första steg i att se över möjligheterna för en verksamhet som har återbruk i fokus.

Inom staden har Stockholm Vatten och Avfall ett uttalat uppdrag att etablera och driva återbruk i alla delar av staden. Förvaltningen kommer därför att översända medborgarförslaget till Stockholm Vatten och Avfall för kännedom.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Jesper Ackinger
T.f. stadsdelsdirektör
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Helena Näslund
Avdelningschef
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Bilaga
Medborgarförslaget

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2023-05-31
Helena Näslund, Avdelningschef	2023-05-31